

ЧИСЕЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНІХ ТЕЧІЙ В'ЯЗКОЇ РІДИНИ (НАБЛИЖЕННЯ ОЗЕСНА) МЕТОДОМ R-ФУНКЦІЙ

Ламтюгова С. М.

Харківський національний університет радіоелектроніки
Харків, Україна, maliatko@gmail.com

Розглядається задача повільного обтікання нескінченного циліндра в'язкою нестисливою рідиною. У циліндричних координатах течія описується рівнянням (наближення Озеєна)

$$\left(D^2 - \cos \theta \frac{\partial}{\partial r} + \frac{\sin \theta}{r} \frac{\partial}{\partial \theta} \right) D^2 \psi = 0 \quad \text{зовні } \bar{\Omega},$$

де $D^2 = \frac{\partial^2}{\partial r^2} + \frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} + \frac{1}{r^2} \frac{\partial^2}{\partial \theta^2}$, $\psi = \psi(r, \theta)$ – функція течії, пов'язана з компонентами вектора швидкості співвідношеннями

$v_r = \frac{1}{r} \frac{\partial \psi}{\partial \theta}$, $v_\theta = -\frac{1}{r} \frac{\partial \psi}{\partial r}$, $v_z = 0$; (r, θ, z) – змінні циліндричної системи координат.

Якщо межа тіла непроникна та нерухома, то

$$\psi|_{\partial\Omega} = 0 \quad \text{і} \quad \partial_{\mathbf{n}} \psi|_{\partial\Omega} = 0, \quad (1)$$

де $\mathbf{n}$ – зовнішня до $\partial\Omega$ нормаль; поведінка функції течії на нескінченності така:

$$\psi \sim U_\infty r \sin \theta, \quad \text{коли } r \rightarrow \infty, \quad (2)$$

де U_∞ – незбурена швидкість рідини на нескінченності.

Нами доведено таку теорему.

Теорема. При будь-якому виборі досить гладких функцій Φ_1 і Φ_2 ($\Phi_1 \cdot r^{-1} \rightarrow 0$, коли $r \rightarrow +\infty$) крайовим умовам (1) і умові на нескінченності (2) точно задовольняє функція вигляду $\psi = \omega_M^2 (\psi_0 + \Phi_1) + \omega_M^2 (1 - \omega_M) \Phi_2$, де $\psi_0 = U_\infty (r - R^2 \cdot r^{-1}) \sin \theta$ – розв'язок задачі про обтікання ідеальною рідиною кругового циліндра радіусу R , $\omega_M = f_M(\omega)$,

$$f_M(\omega) = \begin{cases} 1 - \exp(M\omega(\omega - M)^{-1}), & 0 \leq \omega < M, \\ 1, & \omega \geq M, \end{cases}$$

а ω – така функція, що: 1) $\omega > 0$ зовні $\bar{\Omega}$; 2) $\omega = 0$ на $\partial\Omega$; 3) $\frac{\partial \omega}{\partial \mathbf{n}} = 1$ на $\partial\Omega$.

Вважаємо, що циліндр радіусу R належить тілу, що обтікається. Функція ω з вказаними властивостями будується за допомогою методу R-функцій, для апроксимації невизначених компонент Φ_1 і Φ_2 використовується проєкційний метод Гальоркіна-Петрова, причому функція Φ_1 апроксимується виразом вигляду $\sum_{k=1}^{m_1} a_k \varphi_k$, де $\{\varphi_k\}$ – повна система частинних розв'язків рівняння $D^4 \psi = 0$ відносно циліндра скінченного радіусу.